

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1To/14/2022
Identifikačné číslo spisu: 9522100122
Dátum vydania rozhodnutia: 20.09.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:9522100122.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Emila Klemaníča a JUDr. Martina Bargela, v trestnej veci obžalovanej Ing. G. T. pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona, na verejnom zasadnutí konanom 20. septembra 2023 v Bratislave o odvolaní obžalovanej proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. 9T/4/2022, z 31. mája 2022 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku z r u š u j e rozsudok Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. 9T/4/2022, z 31. mája 2022 v celom rozsahu.

Na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku sa

Obžalovaná Ing. G. T., narodená XX. J. XXXX v R. -
Y. Y., trvale bytom
Š. XXX/XX, Y.

podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku

o s l o b o d z u j e

spod obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp. zn. VII/2 Gv 111/21/1000 - 12, z 12. apríla 2022, pre skutok kvalifikovaný ako prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa mala dopustiť na skutkovom základe, že

dňa 16. decembra 2020 v čase približne o 09.10 hod. v meste R. na ulici U. v objekte Nemocnice, a. s., R., v ambulancii primárky rehabilitačného oddelenia, počas lekárskeho vyšetrenia bez právneho dôvodu poskytla primárke rehabilitačného oddelenia, MUDr. H. U., úplatok vo forme vianočnej sviečky a vianočnej kazety čajov v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti za to, že jej predpísala liečebné procedúry,

lebo skutok nie je trestným činom.

Odôvodnenie

Napadnutému rozsudku Špecializovaného trestného súdu predchádzal trestný rozkaz z 28. apríla 2022 (č. l. 83, modrý zväzok), ktorý vydal samosudca po preskúmaní podanej obžaloby podľa § 353 ods. 1 Trestného poriadku. Trestným rozkazom uznal obžalovanú Ing. G. T. za vinnú zo spáchania skutku tak, ako bol skutok uvedený v obžalobe.

Proti vydanému trestnému rozkazu podala obvinená včas odpor, a to prostredníctvom svojej obhajkyne. Na základe odporu podaného proti vydanému trestnému rozkazu súd nariadil vo veci hlavné pojednávanie, na ktorom vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na riadne zistenie skutkového stavu veci a následne rozhodol rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, sp. zn. 9T/4/2022, z 31. mája 2022 (č. l. 102 - 103 modrý zväzok).

Uvedeným rozsudkom Špecializovaného trestného súdu bola obžalovaná Ing. G. T. uznaná za vinnú z prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

dňa 16. decembra 2020 v čase približne o 09.10 hod. v meste R. na ulici U. v objekte Nemocnice, a. s., R., v ambulancii primárky rehabilitačného oddelenia, počas lekárskeho vyšetrenia bez právneho dôvodu poskytla primárke rehabilitačného oddelenia, MUDr. H. U., úplatok vo forme vianočnej sviečky a vianočnej kazety čajov v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti za to, že jej predpísala liečebné procedúry.

Za to jej bol podľa § 333 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j), § 56 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona uložený peňažný trest vo výmere 160,- Eur (stošeťdesiat eur). Podľa § 57 ods. 2 Trestného zákona suma peňažného trestu pripadla štátu. Podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona súd obžalovanej pre prípad úmyselného zmarenia výkonu peňažného trestu uložil náhradný trest odňatia slobody na 1 (jeden) mesiac.

Proti tomuto rozsudku obžalovaná po porade s obhajkyňou do zápisnice uviedla, že si ponechá lehotu na vyjadrenie k opravnému prostriedku (č. l. 104 modrý zväzok). Následne v zákonnej lehote obžalovaná Ing. G. T. prostredníctvom svojej obhajkyne Mgr. Lucie Lorenčíkovej (plná moc, č. l. 16 vyšetrovacieho spisu) podala odvolanie proti výroku o vine ako i proti nadväzujúcim výrokom o treste, ktoré po výzve súdu (č. l. 121 modrý zväzok spisu) doplnila vecnými dôvodmi (č. l. 123 a nasl. modrého zväzku). Úvodom zhrnula odôvodnenie napadnutého rozhodnutia. Poukázala na právnu vetu z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Tdo/25/2021, z 21. septembra 2021 a na znenie § 1 Trestného poriadku a § 10 ods. 2 Trestného zákona.

Vo svojom odvolaní ďalej dôvodí (mutatis mutandis): „...ak aj konanie obžalovanej, z rýdzo prísneho formálneho hľadiska naplnilo znaky skutkovej podstaty trestného činu, avšak mám za to, že pokiaľ sa na vyvodenie trestnej zodpovednosti pri prečine vyžaduje aj naplnenie materiálneho korektívu ako výnimky z formálneho chápania kategórií trestných činov, súd v tomto prípade nedostačene zhodnotil (a nesprávne vyhodnotil) zistený skutkový stav, a to práve z hľadiska posúdenia stupňa závažnosti (posúdenie samotného konania a následku, či miery zavinenia). Obžalovaná chodila s vážnym úrazom k rehabilitačnej lekárke, dlhodobo a pravidelne, pred 16. decembrom 2020 a aj po ňom. Práve 8 dní pred Štedrým dňom vzala z domu (iniciatívne nekúpila) vianočnú sviečku a vianočný čaj a odovzdala ich po vyšetrení, ktoré zhodnotilo jej zdravotný stav ako vyžadujúci ďalšiu liečbu. Z obrazového a zvukového záznamu pritom vyplýva, že pri odovzdaní povedala lekárke, že na „pohodu“ nie z vďačnosti, nie ako „podplácanie“ za účelom získania lepších, resp. nenárokovateľných procedúr, jednoducho na nadchádzajúce vianočné sviatky. S tým jednoznačne korešponduje charakter odovzdaného predmetu, čas a obdobie, v ktorom ho odovzdala, aj slová, ktoré pri jeho odovzdaní vyslovila“.

Obžalovaná Ing. G. T. ďalej tiež uviedla, že: „...v konaní a hodnotení prvostupňového súdu možno badať mechanickú aplikáciu práva, ani nie zákona, ale dokonca judikatúry najvyššieho súdu. Ak sa pri existencii takýchto skutkových okolností v rozhodnutí hovorí, že „citácia rozhodnutia najvyššieho súdu sa v plnom rozsahu a bez výhrad vzťahuje aj na obžalovanú“, potom na druhej strane nie je zrejmé, pri

akom konaní, s akým následkom a akou mierou zavinenia bude možné v prípade trestného činu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona (nie prijímania úplatku) konštatovať, že toto konanie nedosiahlo takú intenzitu závažnosti, ktorá naplňa aj materiálny korektív stíhaného prečinu. Trestný zákon nehovorí v § 10 ods. 2 o tom, že jeho aplikácia je vylúčená pri určitej trestnej činnosti, naopak, testom existencie materiálnej stránky by mal byť podrobený každý čin naplňajúci formálne znaky prečinu, ani jedno z tých rozhodnutí potom nemôže (a ani to nerobí) jeho aplikáciu vylúčiť. Práve v detailoch sa totiž skrývajú rozdiely medzi paralelou ponúknutou prvostupňovým súdom pri argumentácii, ktorou vylúčil aplikáciu materiálneho korektívu a zadokumentovaným konaním obžalovanej; totiž, obžalovaná neodovzdala lekárkou 20 eur, ani 50 eur či 100 eur, čo by bol pravdepodobne ekvivalent 50 000 eur, ktoré by mohol odovzdať lekárkou (na Vianoce) bohatý podnikateľ, dokonca to ani nerobila z vďačnosti, ale len preto, že jej to prišlo prirodzené, neškodné a nepriečiace sa spoločenským normám. Ak takéto konanie, s takým motívom a takou mierou zavinenia je hodnotené ako trestný čin, a teda hodné spoločenského a morálneho odsúdenia, mám za to, že to nie je tým, čo chcel zákonodarca stíhaním korupčných trestných činov dosiahnuť a aký mal byť účel týchto ustanovení. Obzvlášť ak prihliadneme okrem spomínaných materiálnych kritérií aj na obžalovanú ako na osobu, ktorá má byť (aj podľa rozsudku prvostupňového súdu) osobou bez záznamu v registri trestov, osobou so zdravotnými ťažkosťami, dokonca osobou vykonávajúcou činnosť vo verejnom záujme, s viac ako pozitívnym hodnotením od zamestnávateľa a v tom kontexte na § 34 ods. 1 Trestného zákona a na to, že nad ňou ako nad páchatelkou trestného činu je trestom vyjadrené morálne odsúdenie spoločnosťou za spáchaný čin".

Vo vzťahu k vyššie uvedenému obžalovaná navrhla, aby odvolací súd zrušil rozhodnutie prvostupňového súdu a vec mu vrátil na nové konanie a opätovné rozhodnutie, eventuálne aby rozhodol sám vo veci tak, že obžalovanú spod obžaloby oslobodí.

K odvolaniu obžalovanej sa vyjadril prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátor, č. l. 131 a rub modrého zväzku), ktorý uviedol, že právne a skutkové závery vyjadrené vo výroku a odôvodnení napadnutého rozsudku považoval za správne, logické a súčasne aj zákonné, pričom skutkový stav veci bol dostatočným spôsobom náležite zistený v súlade so základnými zásadami trestného konania s tým, že vina obžalovanej Ing. G. T. bola jednoznačne preukázaná dôkazmi vykonanými na hlavnom pojednávaní. Naopak, skutočnosti a dôvody uvádzané v odôvodnení odvolania podaného obžalovanou prokurátor považoval v plnom rozsahu za nedôvodné a nemajúce ani oporu v zistenom skutkovom a právnom stave danej trestnej veci. Špecializovaný trestný súd sa vo svojom rozsudku vysporiadal so všetkými skutočnosťami rozhodnými a relevantnými pre rozhodnutie vo veci samej, a teda napadnutý rozsudok Špecializovaného trestného súdu nielen vo vzťahu k výroku o vine, ale aj k výroku o treste prokurátor považoval v celom rozsahu za zákonný a dôvodný.

Vo vzťahu k uloženému trestu obžalovanej prokurátor uviedol, že ho považoval za zákonný, primeraný i spravodlivý, a to aj vzhľadom na hodnotu poskytnutého úplatku. Vzhľadom na uvedené skutočnosti prokurátor navrhol odvolanie obžalovanej podľa § 319 ods. 1 Trestného poriadku zamietnuť ako nie dôvodné.

Na verejnom zasadnutí procesné strany v celom rozsahu zotrvali na svojich stanoviskách.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, na podklade podaného odvolania podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľka podala odvolanie ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, majúc na zreteli, že na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že podané odvolanie obžalovanej Ing. G. T. je dôvodné.

Postup podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku je potrebné aplikovať vtedy, ak sa skutkový dej uvedený v obžalobe síce stal, avšak nenaplňa znaky skutkovej podstaty trestného činu. Nenaplnenie

znakov skutkovej podstaty trestného činu môže spočívať v tom, že chýbajú jej objektívne alebo subjektívne znaky, ďalej že išlo o omyl, o nutnú obranu, krajnú núdzu, oprávnené použitie zbrane, dovolené riziko, výkon práva a povinnosti, súhlas poškodeného, prípadne plnenie úlohy agenta.

Odvolací súd dospel k záveru, že skutok uvedený v obžalobe sa stal, avšak tento nie je trestným činom, pretože konaním obžalovanej neboli naplnené zákonné znaky skutkovej podstaty prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona.

Podľa § 131 ods. 3 Trestného zákona úplatkom sa na účely tohto zákona rozumie vec alebo iné plnenie majetkovej či nemajetkovej povahy, na ktoré nie je právny nárok.

Pojem úplatok možno definovať tak, že musí súčasne spĺňať dve kvalifikačné charakteristiky:

- a) ide o vec alebo iné plnenie majetkovej alebo nemajetkovej povahy, poskytnutú (sľúbenú) podplácajúcim so zisťným motívom (získanie istej výhody, na ktorú by inak nemal nárok) a prijímanú podplácaným taktiež so zisťným motívom - obohatiť sa (prilepšiť si, alebo získať niečo, čo by inak nezískal),
- b) na ktorú (vec alebo iné plnenie) nie je právny nárok.

Pokiaľ ide o skutkové zistenia Špecializovaného trestného súdu, tieto sú úplné a zodpovedajú vykonanému dokazovaniu. Najvyšší súd má však za to, že po preskúmaní predloženého spisu v spojení s rozsudkom Špecializovaného trestného súdu sa nemôže stotožniť s právnymi závermi prijatými Špecializovaným trestným súdom, ktoré vyústili k odsudzujúcim záverom v rozsudku.

Špecializovaný trestný súd okrem iného v napadnutom rozhodnutí uviedol, že pre právne posúdenie veci je bezpredmetné, či obžalovaná poskytla peniaze alebo inú vec, pokiaľ táto vec slúžila ako odmena za to, že obžalovanej jednak bola poskytnutá dlhodobá liečba a boli jej predpísané ďalšie rehabilitácie, ďalšia liečba. S uvedeným tvrdením sa však Najvyšší súd Slovenskej republiky nemôže stotožniť.

Úplatkom sa rozumie neoprávnený prospech, ktorý odovzdáva podplácajúca osoba a následne získava podplácaný alebo s jeho súhlasom iná osoba za jeho konanie súvisiace s obstarávaním veci všeobecného záujmu v prospech poskytovateľa úplatku.

Podstatou podplácania je, že podplácaná osoba získava „za niečo“ neoprávnený prospech alebo neoprávnenú výhodu. Ponúknuť neoprávnenú výhodu znamená výslovne alebo konkludentným spôsobom prejavíť ochotu poskytnúť neoprávnenú výhodu alebo prospech preto, aby bolo vyhovené požiadavke podplácajúceho. Ponuka môže byť formulovaná tak, že k jej plneniu môže dôjsť buď pred alebo po obstaraní veci všeobecného záujmu.

Vyžaduje sa, aby poskytnutá výhoda nebola celkom bezvýznamná. V oblasti výkonu štátnej moci a správy však nemožno tolerovať žiadne úplatky, a to ani nepatrnej hodnoty (R 17/1978). Špecializovaný trestný súd v odôvodnení rozsudku citoval závery rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 5Tost/22/2017, zo 17. júla 2017 (strana šesť, prvý odsek), ktoré v podstate neguje vyššie uvádzaný názor. Tu upozorňuje aj na potrebu mimoriadne citlivo zvažovať, do akej miery by aplikácia tzv. materiálneho korektívu ako ultima ratio prostriedku trestnej represie nepopieralo legitímny celospoločenský záujem na nevyhnutnom potieraní tohto nebezpečného neuhu (korupcia v zdravotníctve). Ani toto rozhodnutie však akýmsi ultimátnym spôsobom nevyklučuje skúmanie tzv. materiálneho korektívu v jednotlivých prípadoch.

Keďže obžalovaná v odvolaní namietala aj neaplikáciu tzv. materiálneho korektívu zo strany súdu prvého stupňa, vyjadri sa najvyšší súd stručne k jeho podstate a nožnej aplikácii:

Podľa § 10 ods. 2 Trestného zákona nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a je jeho závažnosť nepatrná. Pri prečinoch Trestný zákon ustanovuje aj povinné skúmanie závažnosti trestného činu, ktorá

je jeho materiálnou stránkou. Závažnosť je zadefinovaná ako taxatívny výpočet okolností potrebných na posúdenie vymedzenia prečinu. Ak ich posúdením je závažnosť činu nepatrná, nejde o prečin. Na odvolacie námietky obžalovanej preto existuje jednoznačná odpoveď, že Trestný zákon nevyklučuje žiadny trestný čin (prečin) z posudzovania kritérií podľa § 10 ods. 2. Podstata posúdenia skutku v prejednávanej veci je však zo strany odvolacieho súdu odlišná.

Podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné rozlíšiť najmä to, či v danom prípade vôbec išlo de lege lata o úplatok alebo o pozornosť, aby bolo možné ustáliť, či sa v prejednávanej veci jedná o spoločensky akceptovateľné poskytnutie a prijatie pozornosti, alebo či ide o korupčné konanie vyžadujúce si trestnoprávny postih. Samotným základom pre odlišenie pozornosti ako prejavu spoločenskej konvencie od úplatku je posúdenie úmyslu osoby poskytujúcej plnenie. Pozornosť nemožno podmieňovať protihodnotou či protislužbou, je ako spoločenská konvencia prejavom vďačnosti alebo náklonnosti k osobe, ktorej sa poskytuje, v určitom, napríklad sviatočnom období. Zásadný význam má určenie, za akým účelom je plnenie poskytnuté. U pacienta, ktorý prinesie lekárovi nejakú v zásade spoločensky akceptovanú drobnú pozornosť ako prejav spoločenskej konvencie v súvislosti s obdobím významného tak sakrálneho ako i (v súčasnosti už aj) sekulárneho sviatočného obdobia, je možné toto konanie akceptovať ako poskytnutie pozornosti, vždy však po všestrannom posúdení rozhodných okolností konkrétneho prípadu.

Je potrebné upriamiť pozornosť na skutočnosť, že za špecifických okolností - predvianočné obdobie - poskytla obžalovaná svojej lekárke predmety nepatrnej hodnoty viažuce sa tematicky práve k nadchádzajúcim vianočným sviatkom. Podľa názoru odvolacieho súdu preto konanie obžalovanej Ing. G. T., ktorá niekoľko dní pred Vianocami priniesla MUDr. H. U. vianočnú sviečku a vianočnú kazetu čajov, nemožno považovať za úplatok, ale za pozornosť ako prejav spoločenskej konvencie. Nielen cena poskytnutých vecí, ale ich charakteristické črty a obdobie, kedy k tomu došlo, preto vedú k tomuto záveru. Uvedené tvrdenie je podporené aj obrazovo-zvukovým záznamom (a jeho prepisom) zo 16. decembra 2020 v čase od 09:04:12 do 09:16:10 (č. l. 46 - 47 vyšetrovacieho spisu), z ktorého je zrejmé, že MUDr. H. U. obžalovanú vyšetrila a následne uviedla: „...V novom roku dáme ešte jednu sériu, aj cvičenia, trochu by sme masáže dali, aj elektroliečbu tam, dobre“. Následne po uvedenom je zjavné, že obžalovaná Ing. G. T. odovzdávala vianočnú sviečku a vianočnú kazetu, a teda na základe uvedeného nie je možné tvrdiť, že jej lekárkou boli predpísané liečebné procedúry po tom, ako dostala uvedené predmety, ale naopak. Lekárka sa aj ohradila, na čo pacientka reagovala, že je to len maličkosť. Aj po tomto vyšetrení prebiehalo štandardne. Nebola zistená žiadna skutočnosť, že by sa Ing. T. domáhala poskytnutia nejakej nadštandardnej výhody, napr. uprednostnenia v liečbe pred ostatnými pacientami a podobne. Teda pacientka veci s vianočnou symbolikou chcela „venovať“ nezištne, bez ohľadu na priebeh a výsledky ošetrenia. Skutkové zistenia nie je možné vyhodnotiť iným spôsobom ako v prospech obhajoby obžalovanej. U obžalovanej absentuje preukázanie úmyslu poskytnúť úplatok, keď aj jasný a zrozumiteľný motív ku korupčnému konaniu musí byť neoddeliteľnou súčasťou subjektívnej stránky trestného činu, ktorá v tomto prípade podľa názoru najvyššieho súdu nie je preukázaná.

Sumárne uvedené - v danej veci nebol vôbec preukázaný subjektívny znak skutkovej podstaty žalovaného trestného činu, teda úmysel obžalovanej poskytnúť lekárke v súvislosti s výkonom zdravotnej starostlivosti v jej prípade (teda v súvislosti obstarávaním vecí všeobecného záujmu) úplatok. V dôsledku toho neboli naplnené ani ďalšie obligatórne znaky skutkovej podstaty trestného činu, pre ktorý bola obžaloba podaná, ani iného trestného činu.

Riadiac sa vyššie uvedenými dôvodmi rozhodol najvyšší súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Teda napadnutý rozsudok Špecializovaného trestného súdu zrušil z dôvodu, že ním bolo porušené ustanovenie Trestného zákona, a na podklade skutkového stavu, ktorý bol v prvostupňovom konaní úplne zistený, rozhodol sám rozsudkom vo veci.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.